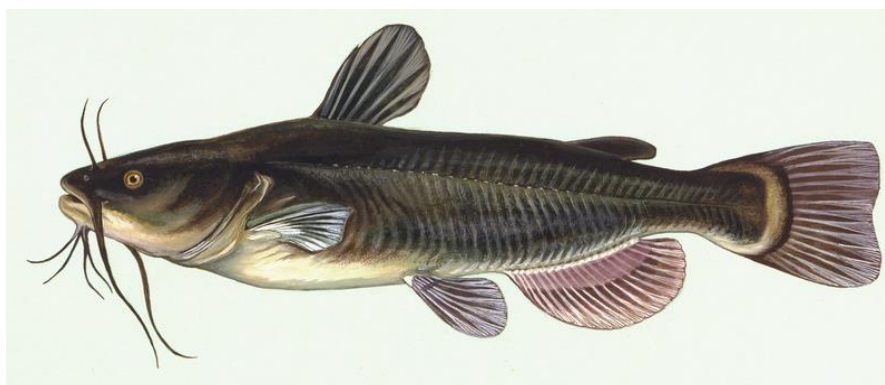

Ameiurus melas Svart dvärgmal

Teckning av Svart dvärgmal *Ameiurus melas*
© Duane Raver och U.S. Fish and Wildlife Service

Svenskt vardagsnamn	Svart dvärgmal
... och på andra språk	Norska: Svartmalle; Danska: Sort dværgmalle; Engelska: Black bullhead, black catfish ; Tyska: Schwarzer Katzenwels, Schwarzer Zwermels; Franska: Poisson-chat, barbotte noire
Vetenskapliga namn	<i>Ameiurus melas</i> (Rafinesque, 1820); fam. Ictaluridae (Ameiuridae) Synonym(er): <i>Siluris melas</i> Rafinesque, 1820 <i>Ictalurus melas</i> (Rafinesque, 1820) <i>Ameiurus vulgaris</i> Thompson, 1842
Organismgrupp(er)	Malartade fiskar (ordning Siluriformes), Strålfeniga fiskar (klass Actinopterygii).
Storlek och utseende	Svart dvärgmal är en sötvattensfisk som trots namnet kan bli ganska stor. I sin naturliga utbredning i Nordamerika blir den oftast 25-30 cm men kan den bli över 60 cm lång, väga upp till 3,5 kg och bli 10 år. Stort huvud, rundat på översidan och med små ögon. Kroppsfärg mörk med ljus buk. Fyra par (8 st) mörka skäggtömmar på huvudet. Skäggtömmar vid mungipan är längre än de andra paren. Skäggtömmen vid näsöppningarna på nosens ovansida pekar uppåt som ett par tjurhorn (därför namnet bullhead). Två par skäggtömmar samlas under hakan. Huden är naken. Gommen tandlös. Har en fettfena på bakre ryggidan. Rygg- och bröstfenor med tagg, ryggfenan oftast med sex mjuka strålar. BukfenorStjärtfena fyrkantig med rundat rakt avslut och ibland med en ljusbrun månskära vid basen.
Kan förväxlas med	Dvärgmal <i>Ameiurus nebulosus</i> . Mycket lika vilket innebär att de kan ha förväxlats vid inventeringar och rapporter. Dvärgmal finns inplanterad i Norge, Finland och Danmark. Tydligt inte inhemsk längs USA:s Atlantkust.
Geografiskt ursprung	Nordamerika från Stora sjöarna, Hudson Bay, Mississippis flodområde från New York till Saskatchewan och Montana, söder ut till Mexikanska

	golfen; Mexikanska golfens dräneringsområde från Mobile Bay, Georgia och Alabama, till norra Mexiko.
Första observation i svenska vatten	Vattenfylld grustag i Örebro kommun 2014 med hundratals individer av olika åldrar. För att stoppa fiskarna började grustaget grävas igen (torrläggas) i mars 2015.
Förekomst i svenska områden	Har inte hittats i andra vatten förutom i grustaget i Örebro kommun.
Övrig förekomst utanför ursprungligt utbredningsområde	Introducerad till flera stater i USA samt ett flertal länder i Sydamerika och Europa. Etablerade bestånd är dokumenterade från Belgien, Nederländerna, Österrike, Tyskland, Tjeckien, England, Frankrike, Ungern, Italien, Polen, Portugal, Rumänien, Serbien, Slovakien, Spanien, Schweiz och Ukraina (Copp <i>et al.</i> , 2016). Fynd från Irland och Albanien är inte säkra.
Referenser till observationer i områden nära Sverige	Polen (Nowak <i>et al.</i> , 2010) Europa (Copp <i>et al.</i> , 2016)
Troligt införselsätt	Olaglig utplantering.
Miljö där arten förekommer	Svart dvärgmal kan anpassa sig till i en mängd biotoper. Dammar, bakvatten, och i bäckar och små till stora älvar med svaga strömmar över mjukbotten; Jorddammar, korvsjöar och reservoarer och finns i små låglandsbäckar, dammar och insjöar. Den finns också i större älvar med grusbotten. Är nattaktiv. Är tålig och klarar ganska höga vattentemperaturer och dåliga syreförhållanden.
Ekologiska effekter	Mottaglig för ranavirus (EVS) och (EHN) som den kan sprida vidare till inhemska malar.
Andra effekter	-
Övrigt	I Italien är den vanlig i de traditionella fiskodlingarna i Italiens norra sötvattenssystem. Under 70-talet började man i Modena provinsen samla in juveniler från naturen för odling i jorddammar. Detta spred sig vidare till Emilia Romagna, Veneto och Lombardiet. Produktionen var över 3 000 ton per år men minskade drastiskt till 200 ton (2012) på grund av spridningen av ett herpesvirus. För att undvika virus har man börjat använda grundvatten och importera juveniler från Ungern och börjat pröva recirkulerande akvakultursystem. Bullhead kommer av liknelsen att näsöppningens skäggtömmar påminner om tjurhorn. För släktet <i>Ameiurus</i> verkar det finnas en förbistring angående vilka arter som introducerats i Norden. Vissa inplanteringar är mycket gamla, i Norge 1890, Finland 1920. Data från litteratur, internet och artportaler stämmer inte alltid. Det verkar dock som om det i våra grannländer är dvärgmal <i>Ameiurus nebulosus</i> som introducerats.
Läs mer CABI. 2015. Invasive Species Compendium. <i>Ameiurus melas</i> (black bullhead) http://www.cabi.org/isc/datasheet/94466	

- Copp G.H., Tarkan A.S., Masson G., Godard M.J., Kosco J., Kovác V., Novomeská A., Miranda R., Cucherousset J., Pedicillo G. & Blackwell B.G. 2016. A review of growth and life-history traits of native and non-native European populations of black bullhead *Ameiurus melas*. Rev. Fish. Biol. 26:441-469.
- Cucherousset J., Paillisson J.-M., Carpetier A., Eybert M.-C. & Olden J.D. 2006. Habitat use of an artificial wetland by the invasive catfish *Ameiurus melas*. Ecology of Freshwater Fish 15:589-596.
- Curry-Lindahl K. 1985. Våra fiskar. Havs- och sötvattensfiskar i Norden och övriga Europa. P.A. Norstedt & Söner Förlag, Stockholm
- FishBase. *Ameiurus melas* (Rafinesque, 1820) Black bullhead.
<http://www.fishbase.org/summary/ameiurus-melas.html>
- Novomeská A. & Kovác V. 2009. Life-history traits of non-native black bullhead *Ameiurus melas* with comments on its invasive potential. J. Appl. Ichthyol. 25:79-84.
- Roncarati A., Mordenti O., Stocchi L. & Melotti P. 2014. Comparison of growth performance of 'common catfish *Ameiurus melas*, Rafinesque 1820', reared in pond and in recirculating aquaculture. J. Aquaculture Research and Development 5:218
doi:10.4172/2155-9546.1000218
- Secretariat of NOBANIS. 2012. Risk-mapping for 100 non-native species in Europe. Copenhagen.
https://www.nobanis.org/globalassets/nobanis-projects/final_report.pdf

Mer om bilden

- © Duane Raver, North Carolina, USA
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ameiurus_melas_by_Duane_Raver.png
<https://www.ourstate.com/duane-raver/>

Referenser till artbeskrivning

- CABI. 2015. Invasive Species Compendium. *Ameiurus melas* (black bullhead)
<http://www.cabi.org/isc/datasheet/94466>

Referenser till fyndplatser

- Copp G.H., Tarkan A.S., Masson G., Godard M.J., Kosco J., Kovác V., Novomeská A., Miranda R., Cucherousset J., Pedicillo G. & Blackwell B.G. 2016. A review of growth and life-history traits of native and non-native European populations of black bullhead *Ameiurus melas*. Rev. Fish. Biol. 26:441-469.
- Cvijanovic G., Lenhardt M. & Hegedis A. 2005. The first record of black bullhead *Ameiurus melas* (Pisces, Ictaluridae) in Serbian waters. Arch. Biol. Sci., Belgrade 57(4):21-22.
- Cucherousset J., Paillisson J.-M., Carpetier A., Eybert M.-C. & Olden J.D. 2006. Habitat use of an artificial wetland by the invasive catfish *Ameiurus melas*. Ecology of Freshwater Fish 15:589-596.
- Elvira B. 1995. Native and exotic freshwater fishes in Spanish river basins. Freshwater Biology 33:103-108.
- Fuller P. & Neilson M. 2016. *Ameiurus melas*. USGS Nonindigenous Aquatic Species Database, Gainesville, FL.
<https://nas.er.usgs.gov/queries/factsheet.aspx?SpeciesID=730> Revisiondate:5/29/2012.

- Gante H.F. & Santos C.D. 2002. First records of the North America catfish *Ameiurus melas* in Portugal. *Journal of Fish Biology* 61(6):1643-1646.
- Garcia-de-Lomas J., Dana E.D., López-Santiago J., Gonzáles R., Ceballos G. & Ortega F. 2009. First record of the North American black bullhead *Ameiurus melas* (Rafinesque, 1820) in the Guadalquivir Estuary /Southern Spain). *Aquatic Invasions* 4(4):719-723.
- Hanel L., Plesnik J., Andreska J., Lusk S., Novak J. & Plistil J. 2011. Alien Fishes in European waters. *ZO CSOP VLASIM, Bulletin Lampetra VII*:148-185.rana
- Länsstyrelsen i Örebro. 2015. Vattenfylt grustag fylls igen för att hindra spridning av främmande fiskart. 11 mars 2015.
<http://www.lansstyrelsen.se/orebro/Sv/nyheter/2015/Pages/vattenfylt-grustag-fylls-igen-for-att-hindra-spridning-av-frammande-fiskart.aspx>
- Nowak M., Kosco J., Popek W. & Epler P. 2010. First record of the black bullhead *Ameiurus melas* (Teleostei: Ictaluridae) in Poland. *Journal of Fish Biology* 76(6):1529-1532.
- Popa L.O., Popa O.P., Piscia E.I., Iftime A., Mataca S., Diaconu F. & Murariu D. 2006. The first record of *Percottus glenii* Dybowski, 1877 (Pisces: Odontobutidae) and *Ameiurus melas* Rafinesque, 1820 (Pisces: Ictaluridae) from the Romanian sector of the Danube. *Travaux du Muséum National d'Histoire Naturelle "Grigore Antipa"*. XLIX:323-329.
- Ribeiro F., Chaves M.L., Marques T.A. & Da Costa L-M. 2006. First record of *Ameiurus melas* (Siluriformes, Ictaluridae) in the Aóqueva reservoir, Guardiana basin (Portugal). *Cybium* 30(3):283-284.

Referenser till ekologiska och andra effekter

- Gobbo F., Cappellozza E., Pastore M.R. & Bovo G. 2010. Susceptibility of black bullhead *Ameiurus melas* to a panel of ranavirus isolates. *Diseases of Aquatic Organisms* 90:167-174.

- Detta faktablad om *Ameiurus melas* skapades den 15 december 2016 av Sture Nellbring, Länsstyrelsen i Stockholm.